



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

9 אוגוסט, 2020

### נייר עמדה

#### המלצות נשיאות המגזר העסקי להרחבת השקעות הממשלה ורכש מתוצרת מקומית

המשק הישראלי מצוי במצב בו הצמיחה שלילית ועמוקה, יש כ- 850 אלף מובטלים, עשרות אלפי עסקים שכבר נסגרו, מאות אלפי עסקים בסיכון מהותי, רמת אי הודאות וחוסר האמון הציבורי בשפל עמוק, ומכל אלו - **קיים איום ממשי לחוסן הלאומי של ישראל.**

אנו מברכים על תוכניות הממשלה לטיפול בשרידותם של העסקים וקוראים להשלים בדחיפות תוכניות **להאצת צמיחה** שיאפשרו את התאוששות הכלכלה והמשק הישראלי. בנספח המצורף ישנה סקירה על התוכניות שנעשו במדינות אחרות בעולם. שם ניתן לראות כיצד תוכניות ממשלתיות לתמיכה בעסקים ובעובדים נרחבות מאוד, כוללות מרכיבי פעולה להבטחת שרידות לצד צמיחה, ומוגדרות למשכי זמן ארוכים. באופן זה הן מבססות ביטחון, אמון ויכולת התאוששות.

הגיעה העת שגם בישראל תובא ההתייחסות למרכיבי **הצמיחה** ובכלל זה; עידוד ביקוש וצריכה פרטית, העמקת הצריכה הציבורית, השקעות, תכנית תעסוקה ותוכנית הפחתת רגולציה.

**כל האמור במסמך זה הוגש לראש הממשלה, שר האוצר וכל הגורמים הרלוונטיים בקרב מקבלי ההחלטות שעוסקים בסוגיות הללו. כמו כן, מנכ"ל משרד ראש הממשלה הקים צוות מקצועי שבוחן את הדרך לממש חלק מההצעות שיוצגו בפניכם. במקביל גם באגף התקציבים בוחנים את ההצעות.**

במסמך זה, נתמקד בתוכנית שמרכזה הוא – רכש מתוצרת ישראלית, כחלק מרכזי מנועי ההתאוששות של הכלכלה הישראלית, כשמטרתו ליצור **ביקושים וצרכים עסקיים לייצור, סחר ותעסוקה** חלף מנגנונים מלאכותיים של תמיכות ישירות והלוואות.

#### הצעה לתוכנית הרכש הציבורי:

#### הרחבת תכולת החוק והתקנות להעדפת תוצרת הארץ:

1) כחלק מהתוכנית הכלכלית יש לבצע לקבוע תקנות מיידיות להעדפת תוצרת הארץ

לכלל השירות הציבורי, **עד תום 2021**, לרבות;

א) **אנו ממליצים להרחיב ולהחיל** את חובת העדפת תוצרת הארץ במכרזים גם לגופים ציבוריים נוספים שמתקצבים בידי המדינה ובהם קופות חולים, תאגידים מקומיים, גופים דו-מהותיים, בתי חולים ציבוריים ומוסדות להשכלה גבוהה, וחברות הבת שלהן שכיום התקנות לא חלות עליהם.



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

- (ב) **יש להרחיב ולהחיל את חובת העדפת תוצרת הארץ במכרזים הנוגעים למכרזי שירותים ופרויקטים (כגון מכרזי הקמת תשתיות וכד'), וכך גם שרותי אחזקה וניהול.**
- (ג) **יש לקבוע כללים המחייבים את משרד הביטחון להעמיק את הרכש מול המגזר העסקי הישראלי, כולל פרויקטים, נוסף על הכוונת מאמצי הרכש הקיימים.**
- (ד) **הרחבה זו תחול גם על התקשרויות במודל הכולל מימון חוץ ממשלתי כגון BOT, PPP.**
- (ה) **יש להרחיב את מנגנוני האכיפה הקיימים בכדי להבטיח את יישום המדיניות.**

### א. התאמת היתרון שניתן לתוצרת הארץ לשעת המשבר –

- (1) **אנו ממליצים כי היתרון שניתן להעדפת תוצרת הארץ ישונה מ 15% (שהיה נהוג לפני משבר הקורונה), ל 20% ועד תום 2021.**
- (2) **לענפים במשבר, כפי שתקבע הממשלה, יינתן יתרון בגובה של 35% עד תום 2021.**

### ב. אי ירידה בהיקף ההוצאה הממשלתית לרכש -

- (1) **באופן טבעי, אחד ממקורות המימון המתוכננים לתוכנית הממשלתית לטיפול במגפה הוא צמצום בהוצאות הממשלה. למרות זאת, אנו ממליצים שלא לצמצם בהוצאות הממשלה בתקציב 2020 ובתקציב 2021 בסך רכש השירותים, הטובין והפרויקטים. יש לקבוע בחוק התקציב כי היקף התקציב לרכישות לשנה"ע 2020 ול 2021 לא יפחת מתקציב הרכש לשנת 2019.**
- (2) **אנו ממליצים לקבוע מודל הקדמת תקצוב לגופים מתוקצבים (הלוואה פנים ממשלתית), על חשבון תקציב 2022, "צבוע" לצורך לעודד הקדמת רכישה מיידית של אמצעים ותספוקת מתכלה, עם זמן מדף רב שנתי, ובלבד שתכוון לרכש מתוצרת מקומית – ציוד מגן אישי לסגלי בתי החולים, חומרי סניטציה, מלאי חירום של הרשויות המקומיות, מלאי חירום של צה"ל).**
- (3) **נדרש לוודא, כי הממשלה תכסה את פערי ההכנסות של השלטון מקומי עד תום 2021, באופן שיאפשר להמשיך ולממש רכש בהיקף שלא יפחת מהיקפי הרכש שבוצעו בשנה"ע 2019.**



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

### ג. הרחבת ההשקעות בתשתית:

- 1) ההשקעה השנתית לתשתיות בתמ"ג בשנתיים האחרונות מסתכמת בכ-25 מיליארד ₪ ומועסקים בה כ-33,000 ישראלים.
- 2) תגבור מלאי התשתיות בישראל המוערך בפער של כ-240 מיליארד ₪ נכון לתחילת שנה"ע 2019<sup>1</sup>. אנו ממליצים להשקיע כ-20 מיליארד ₪ בהתנעה מיידית של פרויקטי תשתית בשלושה אפיקים:
  - תשתיות אינטרנט בדגש על פריסה לאזורי הפריפריה.
  - תשתיות תחבורה ציבורית (בעיקר בזו הנותנת מענה לכניסת אנשים על ידי תחבורה ציבורית למרכזים מטרופוליניים מהמרחב הסובב).
  - הקמת מפעלים בדגש על פריפריה.
- 3) **אנו מעריכים כי תוספת 20 מיליארד ₪ לבניית תשתיות**, תאפשר קליטה לעבודה של כ-25,000 אלפי ישראלים נוספים<sup>2</sup>.
- 4) מומלץ גם להאיץ את **מאמצי הבנייה של יחידות דיור ומוסדות ציבור**, ובכך – לאפשר קליטתם של עשרות אלפי עובדים. בשנת 2019 גמר בנייה למגורים צפוי להסתכם בכ-50,600 דירות בשנה וכן 1.2 מיליון מטרים של בנייה ציבורית, לטובתם מועסקים 114,550 אלף ישראלים (לא כולל עובדים לעבודות הרטובות. על בסיס נתונים רב שנתיים ועל פי סוגי הבנייה השונים, עבור תוספת בניה של 10,000 דירות, הענף יעסיק כ-22,000 ישראלים נוספים.
- 5) אנו ממליצים ליצור **מנגנונים מאיצים לתוכניות PPP בדרג השלטון מקומי** באופן המאפשר כניסת תקציבים חוץ ממשלתיים להשקעות בתשתית מקומית / אזורית ולא רק בפרויקטים ממשלתיים.
- 6) התוכנית נדרשת למימון התנעת **פרויקטים בשלים מיידית לתחילת ביצוע** ולא לתוכניות שביצוען יחל בעוד שנה ואילך.

<sup>1</sup> אגף התקציבים, מצגת ראש אגף התקציבים, ינואר 2019

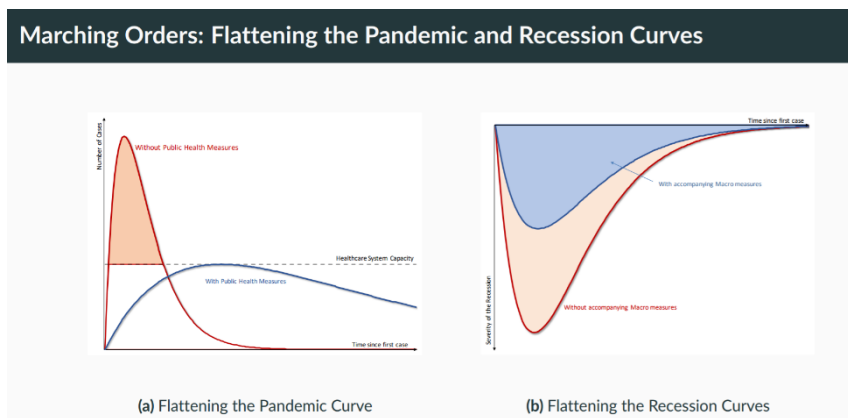
<sup>2</sup> לצד תוספת דרושה של כ-8,200 עובדים זרים/פלסטיניים לטובת העבודות הרטובות בתשתיות



**א. הרציונל הבסיסי לצורך:**

- (1) ערב הכניסה למשבר, פעל המשק עם **נושר ייצור** מול ביקושים בשלושה אפיקים – ביקושים לצריכה פרטית מקומית, צריכה ציבורית מקומית וביקושים מחו"ל – ייצוא. עם פרוץ המשבר והטלה הסגר בארץ ובעולם, כך גם בחודשים שחלפו מאז – **נרשמה ירידה מהותית בצריכה הפרטית המקומית ובייצוא.**
- (2) על פי נתוני בנק ישראל, נכון לחודש יוני 2020, נרשמה **ירידה בייצוא של 11.9%** ביחס לתקופה מקבילה בשנה קודמת<sup>3</sup>, **וירידה של 20.2% בהוצאה לצריכה פרטית** (למעט מוצרים בני קיימה עם ירידה של 14.6%)<sup>4</sup>.
- (3) במצב של **כשל שוק** המאפיין מיתון עולמי, יש לנקוט בפעולות פיסקאליות שמטרתן "לשטח" את עקומה השלילית של הביקושים, וכך לצמצם את חומרתו של המיתון. אחד הכלים, לסייע למשק ולצמצם את הפער ביחס **לנושר הייצור שלו**, הוא באמצעות **הגברת הצריכה הציבורית**; באופן זמני, מבוקר, באופן שלא יצור כרוניקות שיפגעו בו בטווח הארוך.  
תרשים א –

The difference between the shock with and without fiscal protection<sup>5</sup>



<sup>3</sup> בנק ישראל, יוני 2020, מחושב על סמך נתונים מקוריים, מצטברים עד החודש השוטף

<https://www.boi.org.il/he/DataAndStatistics/Pages/MainPage.aspx?Level=2&Sid=25&SubjectType=2>

<sup>4</sup> למי"ס – יוני 2020

<https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/pages/2020/%D7%97%D7%A9%D7%91%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%9C%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%93%D7%9F-%D7%A9%D7%A0%D7%99-%D7%9C%D7%A8%D7%91%D7%A2%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%95%D7%9F-%D7%A9%D7%9C-%D7%A9%D7%A0%D7%AA-2020-.aspx>

<http://pubdocs.worldbank.org/en/825621586286693452/Pierre-Olivier-Gourinchas-World-Bank>

[Macroeconomic-Policy-in-a-Time-of-COVID19.pdf](http://pubdocs.worldbank.org/en/825621586286693452/Pierre-Olivier-Gourinchas-World-Bank-Macroeconomic-Policy-in-a-Time-of-COVID19.pdf)



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

### ב. הגברת ההוצאה הציבורית (צריכה והשקעה), כחלק בלתי נפרד בתוכניות הכלכליות להתאוששות מהמיתון, וחשוב מהכול – שתהיה אפקטיבית!

- (1) בסקירה בינ"ל שערכנו, עולה כי הגדלת מרכיב ההוצאה הציבורית, באופן המכוון, בין השאר, להיבטי רכש מקומי והשקעה בתשתיות – מצוי בתוכניות התאוששות רבות כגון יפן, ארה"ב, קוריאה, אוסטרליה, בוסניה הרצוגובינה, ועוד<sup>6</sup>. ניתן ללמוד כי רבות המדינות המכוונות את מאמצי ההוצאה הציבורית המוגברת שלהן אל עסקים קטנים ובינוניים<sup>7</sup>, זאת – במגוון דרכים וכלים לרבות: מתן עדיפות להפחתת חסמים של בירוקרטיה עודפת, הפחתת ערבויות והגברת נגישות למכרזים והתקשרויות לאספקת שירותים, טובין ופרוייקטים ממשלתיים וציבוריים. כל אלו, הם חלק מהכלים המצויים בתוכניות הלאומיות<sup>8</sup>.
- (2) במאמרים מקצועיים רבים אשר עוסקים במשבר ה-Covid-19, ובדגש על **משבר האבטלה** המלווה את המגפה, הובהר כי תוכניות לעידוד תעסוקה אינן "עובדות" לבד, אלא הן חייבות להיות חלק ממגוון מאמצים וכחלק מתוכנית כלכלית הכוללת מגוון צעדים פיסקאליים מרחיבים שמטרתן להבטיח שרידות עסקית ובעיקר - האצת התאוששות וצמיחה.<sup>9 10 11</sup>
- (3) גם בסקירות כלכליות הנוגעות לתוכניות פיסקאליות מרחיבות ליציאה **ממשברי מיתון שהיו בעבר**, ניתן לראות כי ההוצאה הציבורית הייתה משמעות רבה<sup>12</sup>.
- (4) חשוב לומר, כי אין המלצות **לחסום ייבוא ותחרות**, ומה גם – שברוב העולם קיימים הסכמי סחר שמונעים אפשרות של חסמים בייבוא, אלא שהתובנות בפרסומים העיקריים הן, כי התוכנית להגדלת הוצאות הממשלה **נדרשת להיות אפקטיבית ומהירה, כאשר הגידול בהוצאה נדרש לתת מענה יעיל לקריסת ביקושים מענפים ספציפיים, עסקים קטנים ובינוניים** ועוד. כדוגמה, ב"שפל הגדול" וגם במשבר של 2008 הממשל האמריקאי הגדיל מאוד את ההוצאה

<sup>6</sup> <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#K>

<sup>7</sup> <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/coronavirus-covid-19-sme-policy-responses-04440101/>

<sup>8</sup> OECD-CoronavirusUpdate\_AllCountries\_Public

<sup>9</sup> COVID-19 is causing activity to collapse and unemployment to soar - OECD

<sup>10</sup> <https://www.oecd.org/employment-outlook>

<sup>11</sup> <https://voxeu.org/content/mitigating-covid-economic-crisis-act-fast-and-do-whatever-it-takes>

<sup>12</sup> "Act fast and do whatever it takes. Governments should deploy policies that 'flatten the recession curve' while avoiding long-lasting damage to our economies. Governments ..."should do whatever it takes to 'keep the lights on' until the recession is over

At this point standard demand management is useless. ... Instead, economic policy must "

"ensure that the economy survives a 'freeze' of 3 to 6 months.

<https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/aer.102.3.71> <sup>12</sup>



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

הפדרלית. אולם במקביל, הממשל המקומי והרשויות המקומיות הקטינו מאוד את ההוצאות שלהן לאור צמצום בהכנסות. כתוצאה – האימפקט מהפעולות שעשה הממשל הפדרלי התקזזו, כך שלהרחבה הפיסקלית נטו לא הייתה השפעה גבוהה דיה<sup>13</sup>.

(5) לקח משמעותי נוסף שעלה ממחקר של ה IMF ( Can Government Demand Stimulate Private Investment?) מצא, שרכש ממשלתי מעלה את היקף ההשקעות בפירמות, בעיקר לחברות שיש להן קשיים פיננסיים. כלומר, הרכש הממשלתי (או אפילו הזכייה עצמה במכרז), מאפשר למעשה לחברות בקשיים את הגישה לכסף ממשקיעים פרטיים, ומאפשר להן לשרוד. בנוסף, המחקר מעיד על הצורך לגרום לכך שהרכש הממשלתי יגיע לחברות קטנות ובינוניות ולא רק לגדולות<sup>14</sup>.

### ג. עדיפות לרכש מתוצרת מקומית – עוד קודם למשבר

- (1) מסקירה שערכנו עולה, כי עוד טרם המשבר מדינות רבות בעולם נתנו עדיפות לרכש מקומי, בכדי לתת מענה למדיניותן ביחס לסקטור, אזור או תחום מסוים – כגון ארה"ב, בריטניה, גרמניה, אוסטרליה, הודו ועוד.
- (2) הכלים בהן המדינות ממשות את המדיניות מגוונים וכוללים מספר מנגנונים לרבות: תכנון ופירוק מראש של פרויקטים למספר מכרזים עבור מספר עסקים, עידוד שימוש בקבלני משנה מקומיים, הפחתת חסמים להתמודדות כגון ניסיון קודם וערבויות גבוהות, מתן יתרון כגון הכרות עם האזור או רכש מספקים מקומיים, מתן אפשרות לחיבור בין מספר ספקים למכרז אחד, פשטות בירוקרטית ושקיפות.
- (3) חשוב לומר, כי טרם משבר הקורונה ומיתון עולמי, העולם אופיין בהיפר גלובליזציה, עם הסכמי סחר רבים ובאופן טבעי לא הצביע על יתרון כלכלי קבוע וכוללני על רכש מקומי, אלא במקומות בהן יש לכך יתרון כלכלי ספציפי וביטוי למדיניות ממשלתית<sup>15</sup>.

<sup>13</sup> ראה שם : <https://www.nber.org/papers/w16505.pdf>

<sup>14</sup> <http://gesd.free.fr/wp1660.pdf>

<sup>15</sup> מאמר Branco, Fernando, 1994. "Favoring domestic firms in procurement contracts," Journal of International Economics, Elsevier, vol. 37(1-2), pages 65-80, August <https://ideas.repec.org/a/eee/inecon/v37y1994i1-2p65-80.html>



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

### ד. סקירה תמציתית על צריכה ציבורית בישראל

#### 1) רכש ממשלתי וציבורי במובנו הרחב:

- טרם המשבר, רכש ציבורי היווה במדינות ה OECD כ 13% - 20% בממוצע מהתמ"ג. מכאן, שהוא השפיע באופן משמעותי על הקצאת המקורות הציבוריים והצמיחה הכלכלית במדינה.  
"מערכת רכש ציבורי יעילה ואפקטיבית הנה כלי מדיניות מרכזי במדינות רבות בעולם. ישנה הכרה הדרגתית גוברת בפוטנציאל הרכש הציבורי ככלי להשגת מטרות חברתיות וסביבתיות. למרות היקפו הכלכלי המשמעותי של הרכש הציבורי, הוא עדיין לרוב מטופל באוריינטציה אדמיניסטרטיבית ובאופן מגיב במקום להיות מטופל ברמה הממשלתית האסטרטגית"<sup>16</sup>.
- בישראל, היקף הרכש הציבורי מהתמ"ג<sup>17</sup> נמוך יחסית ומוערך בכ – 105 מיליארד ₪ בשנה בנתוני 2018, ומתוכו; כ-34 מיליארד ₪ רכש ממשלתי שנתי, ללא מערכת הביטחון והבריאות בנתוני 2018<sup>18</sup>, כ-20 מיליארד ₪ בשלטון המקומי בנתוני 2017<sup>19</sup>. רכש משרד הביטחון (ללא מוסד, שב"כ וועדה לאנרגיה אטומית) מוערך בכ - 17 מיליארד ₪ בממוצע רב-שנתי<sup>20</sup>. לגבי מערכת הבריאות – ההוצאה הלאומית על בריאות מוערכת בכ 100 מיליארד ₪, היקף הרכש מתוך כך מוערך בכ- 35 מיליארד ₪ בשנה<sup>21</sup>.

#### 2) על העדפת רכש מקומי טרם המשבר:

- ממשלת ישראל נותנת העדפה בהתקשרות של משרדי הממשלה, במכרזים להצעות לרכישת טובין מתוצרת הארץ. במסגרת אמת המידה של המחיר, נקבע בהוראות החשב הכללי, כי תינתן העדפה במכרז להצעות לרכישת טובין מתוצרת הארץ שמחירן אינו עולה על מחיר הצעות לרכישת טובין מיובאים בתוספת 15%. העדפה כאמור תינתן גם להצעה לרכישת טובין מתוצרת הארץ הכוללת התקשרות עם קבלן משנה<sup>22</sup>.

<sup>16</sup> אגף החשב הכללי במשרד האוצר, פורום ה OECD לרכש הציבורי, 2013. ראה שם:

<https://www.mr.gov.il/Information/International%20organizations/Documents/OECD%20Forum%20for%20Public%20Procurement.pdf>

<sup>17</sup> התמ"ג בישראל 1,320 מיליארד ₪ בנתוני 2018. למ"ס ראה שם. [https://old.cbs.gov.il/hodaot2018n/08\\_18\\_393maz.pdf](https://old.cbs.gov.il/hodaot2018n/08_18_393maz.pdf)

<sup>18</sup> פרסום נתוני מנהל הרכש הממשלתי. ראה שם:

<https://www.mr.gov.il/tendersfiles/%D7%A0%D7%AA%D7%95%D7%A0%D7%99%20%D7%94%D7%A8%D7%9B%D7%A9%20%D7%94%D7%9E%D7%9E%D7%A9%D7%9C%D7%AA%D7%99%20%D7%9C%D7%A9%D7%A0%D7%AA%202018.pdf>

<sup>19</sup> נתוני הכנסת

<sup>20</sup> בהעדר פרסומים רשמיים בנושא, אומדן מבוסס ראיונות עם בכירי מערכת הביטחון, לרבות עם ראש אגף התקציבים של משרד הביטחון והיועץ הכספי של הרמטכ"ל לשעבר. מנתונים שפורסמו על ידי מנהל הרכש, ההיקף הכולל של הרכש מהתעשייה הישראלית בשנת 2019 עמד על 11.6 מיליארד שקל ע"י מנה"ר, ללא תקציבי פיתוח ומכרזי PPP ובינוי

<sup>21</sup> בהעדר פרסומים רשמיים בנושא, אומדן מבוסס ראיונות עם בכירי מערכת הבריאות, לרבות עם ראש אגף התקציבים של משרד הבריאות לשעבר

<sup>22</sup> <https://mof.gov.il/Takam/TakamInstructions/H07040204000701.DOCX>



## נשיאות המגזר העסקי בישראל

- בנוסף, הממשלה כבר החליטה בעבר מספר פעמים, לתת ביטוי למדיניות עידוד תעסוקה אזורית / מגזרית / ענפית על ידי מספר החלטות כגון: הכללת רשימת הישובים בעוטף עזה בתקנות העדפת תוצרת הארץ, וכך גם תיקון ההעדפה לטקסטיל הבטחוני<sup>23</sup>, הנותן יתרון להצעות לרכישת טקסטיל מתוצרת הארץ שמחירים אינו עולה על מחיר הצעות לרכישת טקסטיל מיובאים בתוספת של 50%.

### נספח – דוגמאות מעשיות - מה מחר בבוקר?

#### **ציוד ואמצעים לחירום לרשויות מקומיות**

בישראל יש כיום 257 רשויות מקומיות, מתוכן רק 67 הן רשויות יציבות ואיתנות העומדות בתבחינים כספיים ומנהליים שהוגדרו על ידי משרד הפנים והן זכאיות להקלות בנושאים רגולטוריים שבסמכות המשרד.

על פי דו"ח משרד הפנים שהוגש בסוף 2019, רק כ-30% (80 מתוך 257 רשויות) היו ערוכות להתנהלות במצב חירום מתמשך. במהלך המשבר ניכרו פערים דרמטיים בין רשויות בכל הקשור לאספקת מזון, ציוד בסיסי, תפעול המערך וגיוס מתנדבים. בכדי לייצב את המוכנות לחירום, נדרש תקצוב של כרבע מיליארד ש"ח מיידית. כולו – יכול להגיע לחברות ישראליות.

#### **רכש במערכת הבריאות**

נכון ל-2019, מרכיב הרכש בהוצאה על הבריאות, לא כולל רכש תרופות וציוד רפואי, מוערך בכ 10 מיליארד ש"ח. אנו מעריכים כי עצם החלת השינוי בתקנות, יכולה לתרום כחצי מיליארד ש"ח נוספים מידי שנה לתוצרת ישראלית.

#### **רכש למלאי החירום של צה"ל**

נתונים הנוגעים למלאי החירום אינם חשופים לציבור. יחד עם זאת, בעקבות דוח ביקורת מטעם האלוף (מיל') יצחק בריק בשלהי תפקידו כנציב קבילות החיילים (ינואר 2019), מינה הרמטכ"ל דאז, רא"ל גדי איזנקוט, ועדה לבדיקת מוכנות כוחות היבשה למלחמה ("הוועדה") בראשות מבקר צה"ל תא"ל (מיל') אילן הררי. הוועדה בראשותו הצביעה על פערים ניכרים במוכנות כוחות היבשה ובין הממצאים: פער במערך הניוד הלוגיסטי, צורך בהגדלת מלאי חימוש, ועוד. בנוסף, מבירור שערכנו, גם מלאי תחמושת, מלאים לוגיסטיים נוספים נדרשים לרכש. רק על תחמושת וצריכת חלקי חילוף במערך היבשה מוערכת במיליארד ש"ח בשנה.

#### **תמיכה בענף האירוח והתיירות**

בימים אלו, מערכת הביטחון ביטלה את כל הנופשים שתוכננו לשנה זו, על רקע של צמצומי תקציב.





## נשיאות המגזר העסקי בישראל

נודע לנו, כי ראש אכ"א ביטל רק את הנופשונים למשרתי הקבע בצבא שאינם קרביים. סך התקציב הוא 150 מלש"ח. מתוכו 70% משרתי הקבע. 30% המשרד לביטחון הפנים. לפיכך, כ-105 מלש"ח תקציב כולל קרביים. כמחצית מזה, כ-50 מלש"ח, תקציב הנופשונים שבוטל (אלה שאינם קרביים). לצד מענקים לענף האירוח והמלונאות, אשר ממילא ספג פגיעה כה קשה – על המדינה לעודד את שימור הביקושים לפחות כבשנה רגילה.

### **תמיכה בתעשייה המקומית**

מנתוני מינהל הרכש לשנת 2018 עולה שחלקם של העסקים הזעירים והקטנים ברכש הממשלתי הסתכם בהיקף של 6 מיליארד ₪, המהווים 18% מהיקף הרכש הממשלתי. זאת לעומת חלק יחסי של 20% של עסקים בינוניים, ו-62% של עסקים גדולים. בנוסף מסקר של התאחדות המלאכה והתעשייה בין חבריה עולה כי 25% מהעסקים היצרניים הקטנים משתתפים במכרזים ציבוריים, ובהיקף כספי של 4.6 מיליארד ₪. החסמים העיקריים המקשים על השתלבות עסקים קטנים במכרז רכש ממשלתיים הם:

**חסמי התקשרות** – היקף רכש גדול, פריסה גיאוגרפית רחבה, **חסמי עלויות**: איתור מכרזים, רכישת מסמכי מכרז, הוצאות הכרוכות בזכייה (ערבויות, חתימה על התקשרות וכדו' **חסמי נגישות**: נוסח מסמכי המכרז, לוחות זמנים, אופן הפרסום (סיור קבלנים, ניסוח שאלות הבהרה), **מספר הזוכים**: החלטה בדבר מספר זוכים מצומצם בשל מאפייני המכרז, **חוסר מודעות לקיום מכרז**: חוסר מודעות לקיום מכרז הקשור לפעילות העסק. **חוסר ידע בהגשת הצעות למכרז**: חוסר התמצאות בתהליך ההגשה, הגשת הצעות הלוקות בפגמים טכניים, תמחור לקוי של ההצעה. **חסמי מימון**: דרישה לערבות מכרז/ ביצוע. **חסמי תקינה**: דרישה לעמידה בתקני איכות/תקנים בינ"ל מחייבים בצוע השקעות וצעדי רה ארגון הכרוכות בעלויות גבוהות.

### **תמיכה בענף החקלאות**

ירידה בביקושים מוסדיים – בתקופת הסגר הראשונה העובדה כי בתי מלון, מסעדות, אולמות אירועים היו סגורים, הירידה הזו בביקושים בנוסף לכך שהשווקים הפתוחים היו סגורים הביאה למצב שבו חקלאים התמודדו עם הצעד הקשה של השמדת תוצרת כיוון שחלקם לא מצאו חלופות למכירות (יש לזכור שאורך חיי ירקות ופירות לא תמיד מאפשר פתרון מיידי למכירה לקניין חדש).

על כן, אנו מבקשים שהממשלה תפעל על מנת שבכל מוסדות הציבור שצורכים תוצרת חקלאית כגון: צבא, בתי חולים, בתי סוהר, מוסדות חינוך וכו' יוגדר במכרזים כי יש לספק פירות וירקות מתוצרת הארץ.